SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. XCVI. Ч. 95. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 23, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го ТРАВНЯ 1989 No. 95. РІК XCVI.

Пам'ятайте про Україну!

ЄПИСКОП І. БОРЕЦЬКИЙ НЕ РЕЗИҐНУЄ

Торонто, Онт. — Як повідомляє канцелярія Єпископа Торонтонської дієцезії 17-го травня ц.р., Єпископ Ізидор Борецький не резиґнує із свого поту.

Причини того подає канцелярія в п'ятьох точках.

1. Вимога в Римо-Католицькій Церкві, що єпископи із 75-им роком життя мають резиґнувати не зобов'язує в Східніх Католицьких Церквах. Тому Владика І. Борецький не має причини уступати із свого посту з причини віку.

2. На пораду адвокатів, які обізнані із церковним правом, Єпископ І. Борецький не складав такої резиґнації.

3. Престарою традицією Східніх Церков є, що дієцезальні єпископи не резиґнують зі своїх постів, але коли вони осягнуть поважний вік, вони можуть евентуально вимагати і прийняти єпископа-помічника, який з часом буде провадити дієцезію. Це було зроблено недавно в Канаді у випадку св. п. Єпископа Ніля Саварина у Едмонтоні, який ніколи не зрезиґнував із свого посту, але дістав єпископа-помічника в особі Владики Димитрія, який вступив на місце Єпископа Саварина, коли цей помер у 1984 році.

4. Саме із цих причин Владика Борецький просив церковні власті призначити йому єпископа-помічника у прийнятий загально спосіб.

5. Синод Єпископів Української Католицької Церкви має зібратися осінню цього року і припускається, що прохання Єпископа Борецького призначити йому єпископа-помічника буде на порядку нарад.

Канцелярія Єпископа Торонтонської дієцезії і Східньої Канади подає повідомлення до преси з уваги на те, що були різні припущення і вістки на тему можливости резиґнації Владики Борецького.

Вияснення у справі резиґнацій Владик

Джерзі Сити, Н.Дж. — Дієцезальна канцелярія в Стемфорді вислала до преси 27-го квітня ц.р. вияснення в справі резиґнацій владик, як документ, що його виготовила Президія Синоду УКЦеркви. Внизу поміщуємо повний текст цього вияснення:

1. Декрет Другого Ватиканського Собору „Христос Господь" (Декрет про пастирське становище єпископа у Церкві) стипулює у ст. 21, що єпископ повинен представити свою резиґнацію Апостольському Престолові з причини заавансованого віку або немочі. Із пошани до гідности єпископського стану Собор хотів зробити таке поступування добровільним, замість того, щоб його зробити автоматично ефективним законом. Цей декрет був одобрений і підписаний всіма отцями собору, включно із всіма українськими католицькими єпископами, присутніми на Соборі.

2. Причина такого обумовлення була практичною. Соборові отці не хотіли натякати, що ставали немічними, не були спосібними виконувати свої обов'язків. Соборові Отці радше хотіли наголосити, що священики, яких вважалося в силі виконувати вимогливі завдання єпископського стану, щоб були підвищені на відповідному віку життя до такого обов'язку у силі віку, коли їхні провідницькі якості могли бути найкраще вжиті в Церкві. Дозволяти на те, щоб оці провідницькі якості ставали задавненими, або перешкодою для своєго здійснення, вважалося шкідливим поступуванням для дієцезії, або для Вселенської Церкви.

3. „Моту Пропріо Святої Столиці" видане Папою Павлом VI 1966 року має за свою основну ціль увести в практику декотрі постанови Соборів. Цей декрет визначує в ст. 1 закінчення 75 років, як часу для добровільного подання резиґнації. Таке поступування стало законно примінюваним до Латинської Церкви, з хвилиною промульґації канонічного права у 1983 році.

4. Хоча ця умова не відносилася до Східніх Католицьких Церков, все таки ці Церкви уважали відповідним застосовувати її. Від того часу єпископи Східньо-католицьких церков, включно із Українською Католицькою Церквою, добровільно подавали листа резиґнації Святішому Отцеві, коли вони завершували 75-ий рік життя.

5. Теперішній проєкт Кодексу Східнього права для Східньо-католицьких церков у каноні ч. 208, ст.1, стверджує, що єпископ, який завершив 75 років свого життя, повинен подати резиґнацію від своїх обов'язків. Цей проєкт буде в швидкому часі промульґований, можливо, що навіть перед закінченням цього року. З хвилиною його застосування він стає офіційним законом для всіх Східніх Патріярхів.

6. Це обопільне законодавство відноситься до всіх достойників Католицької

(Закінчення на стор. 4)

У Львові створилася регіональна організація Народного Руху України

У неділю, 7-го травня від год. 11-19 відбулося за участю великої кількости представників львівського наукового світу та інтелігенції і представників робітників установча конференція Львівської регіональної організації Народного Руху України за перебудову. Нам стала доступна перша резолюція цеї конфеенції, яку подаємо до відома:

Резолюція номер 1.: про створення Львівської регіональної організації Народного Руху України за перебудову.

Установча конференція представників первинних осередків Народного Руху України за перебудову, самодіяльних товариств та творчих спілок трудових колективів, що зібралися у місті Львові 7-го травня, ухвалила:

1. Утворити Львівську регіональну Організацію Народного Руху України за перебудову;

2. Вищим органам Львівської регіональної Організації Народного Руху України уважати: Конференцію, Раду, Президію. Членів Ради та Призидії обрати на Конференції;

3. У своїй діяльності Львівській регіональній організації Руху тимчасово (до схвалення власного статуту чи до прийняття статуту Народного Руху України за перебудову республіканським установчим з'їздом) керуватися положеннями розділу „Організаційна структура та форми діяльности" проєкту програми Народного Руху України за перебудову.

4. Покласти на Раду обов'язок опрацювати проєкт статуту Львівської регіональної організації Руху і внести його на розгляд наступної конференції.

5. Для здійснення практичної діяльності Львівської регіональної організації Народного Руху України за перебудову утворити комісії: організаційну; редакційну; інформаційно-видавничу; зовнішніх зв'язків; науково-теоретичну; соціяльну; депутатську; проблем села; свободи совісті; правову комісію.

6. Заснувати періодичний друкований журнал.

7. Конференція уповноважує Раду і її Президію вийти з клопотаннями до Львівської Міської Ради Народних Депутатів про відділення приміщень для роботи структурних утворень Львівської регіональної організації Народного Руху України за Перебудову.

Цей важливий документ номер 1 засвідчує про створення організації Народного Руху у Львові. Є надія, що в найближчий час такі конференції відбудуться в Києві та інших областях, а після того відбудеться Всеукраїнський з'їзд НРУ за перебудову. Президію Львівської регіональної організації НРУ очолили такі особи: Братунь Ростислав Андрійович, поет, голова, Львівської філії Асоціяції Зелений Світ, кандидат в народні депутати СРСР; Вакарчук Олександер Іванович, професор, завідуючий кафедрою теоретичної фізики Л.У.; Голубець Михайло Андрійович, член кореспондент АН УРСР, керівник відділення Інституту Ботаніки АН УРСР; Влох Орест Григорович, професор ЛУ; Горинь Михайло Миколайович, психолог; Кагуй Петро Броніславович, робітник кооперативу „Знадоба"; Патик Володимир Йосипович, заслужений художник УРСР; Пилипчук Володимир Іванович, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту Суспільних Наук АН УРСР.

До Ради Львівської регіональної організації НРУ зП увійшло біля 60 осіб.

Д-р Г. Грабович очолив УНІГУ

Д-р Г.Грабович (фото: Т.Д'Авіньйон)

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Декан факультету гуманістики Гарвардського університету, д-р Майкл Спенс, у порозумінні з діючим при університеті Постійним Комітетом Українських Студій, призначив д-ра Григорія Грабовича, професора Катедри української літератури ім. Дмитра Чижевського, наступним директором Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ). Проф. Грабович перебере директорство УНІГУ від д-ра Омеляна Пріцака, професора Катедри історії України ім. Михайла Грушевського, який був директором від часу заснування Інституту в 1973 році. Протягом 1983-88 років проф. Грабович був головою Відділу слов'янських мов та літератур в Гарварді. Він приступить до виконання своїх нових обов'язків 1-го липня ц.р.

Проф. Г.Грабович, учасник гарвардської програми українознавства від її початків, наприкінці 1960-их років здобув ступінь бакалявра з англійської філології у Єйльському університеті, а ступені маґістра і доктора у Гарварді. Після отримання докторату став у 1975 році викладачем при відділі слов'янських мов і літератур, а у 1980 році — доцентом. У 1983 році він був призначений професором і перший зайняв Катедру української літератури ім. Д. Чижевського.

Дослідження проф. Грабовича з української літератури охоплюють період барокко, в якому він недавно закінчив працю про Івана Вишенського, XIX сто-

(Закінчення на стор. 4)

Совєтський льотчик попросив політичного притулку

Літак МИҐ-29 у полеті

Анкара, Туреччина. — У суботу, 20-го травня, військовий льотчик викрав винищувач МИҐ-29С і приземлився у Туреччині в місті Трабзоні (Трапезунді). Там він попросив політичного притулку у ЗСА.

Згідно з повідомленнями, капітан військово-повітряних сил Алєксандер Зуєв захопив літак, що стояв на летовищі Цханая, недалеко від Батумі (Грузія). Під час злету його обстріляли з землі і поранили в руку. Після приземлення у Трабзоні пільота помістили у лікарню, де йому зробили операцію. Як повідомив лікар, Зуєв перебуває „у стані шоку" і не зможе зустрітися з журналістами ще кілька днів.

Совєяський уряд вимагає, щоб уряд Туреччини видав льотчика. Співробітник амбасади СССР в Анкарі Вальтер Шонія, який прибув у Трабзон разом з кількома іншими дипломатами, заявив, що Зуєв — терорист, він поранив вартового на летовищі при захопленні літака. „Якщо Туреччина відмовиться видати його, це буде означати, що ця країна підтримує тероризм, — заявив совєтський дипломат. — За останні два роки в нашій країні силою не тримали тих, хто хотів покинути СССР".

Совєтське пресове агентство ТАСС, повідомивши про викрадення літака, підкреслило, що 28-річний Зуєв раніше був усунений від полетів „за станом здоров'я".

Представник турецького міністерства закордонних справ Назим Бельґер повідомив кореспондентів, що тепер Туреччина розглядає справу про подання совєтським пільотом заяви про політичний притулок у ЗСА „у світлі міжнародних зобов'язань Туреччини і існуючої практики в даній ділянці". За його словами, міністер закордонних справ Туреччини Месут Ільмаз зустрівся з амбасадором СССР в Туреччині Альбертом Чернишевим і обговорив справу про совєтського льотчика-втікача.

Повідомляють, що у неділю рано в Трабзон на військовому літаку прибула група совєтських техніків, яка почала спішний демонтаж ракет і озброєння, які були на літаку, викраденому Зуєвим. Є дані, що найближчим часом МИҐ буде повернутий Совєтському Союзові.

За даними англійського військового довідника, винищувач МИҐ-29 може бути озброєний шістьма ракетами середньої дальности кляси „повітря — повітря", а також іншими ракетами і бомбами.

Появився новий твір І. Соневицького

Ню Йорк. — В доповненні до попередніх композицій на Шевченківські слова, наприклад, чи не перший „Заповіт" для голосу (бас-баритон) в супроводі фортепіяну сольоспіви „Чи так, чи не так", „Якби мені лиха" з поеми „Невольник", „Колискова" і пісня божевільної матері з поеми „Сова", „Молитва"та інші, визначний сучасний український композитор Ігор Соневицький написав з нагоди 175-ліття народження Великого Кобзаря музику до вірша „Думи мої" для великого мішаного хору і баса в супроводі фортепіяну. Цей твір композитор присвятив українському хорові „Думка" в Ню Йорку (якого сам був диригентом) з нагоди 40-ліття існування.

ОРГАНІЗАЦІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ СУА

Ню-Гейвен, Конн. (Л.Ф.). — Окружна Управа Нової Англії влаштовує в неділю, 4-го червня з ініціятиви Олі Гнатейко, заступниці голови для справ організаційних, конференцію відділів. Тема — збільшення членства в організації і діяльність СУА. Місце — 569 Джордж вул.

Мадярська комуністична партія може піти в опозицію

Відень, Австрія. — Лідер мадярських комуністів Імре Пожгай, виступаючи тут на пресовій конференції, заявив, що комуністична партія Мадярщини не виключає можливости переходу в опозицію в тому випадку, якщо в майбутніх багатопартійних виборах їй не вдасться завоювати більшости.

„Після того, як МСРП (Мадярська соціялістична робітнича партія — комуністична партія Мадярщини) прийняла рішення про проведення вільних виборів і закріпила його резолюцією ЦК, цілком логічно, що партія готова прийняти будь-які можливі результати таких виборів і на випадок поразки у виборах перейти в опозицію", — сказав Пожгай.

Однак він поспішив додати, що, дуже можливо, комуністам вдасться зберегти хоч би відносну більшість у виборах, точна дата яких покищо не встановлена. Кореспондент пресового агентства Ассошієйтед Пресс нагадує, що справа про вибори повинна бути вирішена під час переговорів між властями і опозицією. Переговори ці, однак, покищо відкладаються з тієї причини, що вісім опозиційних груп намагаються спочатку досягнути домовлености між собою, щоб виступати на переговорах єдиним фронтом.

І. Пожгай, який неодноразово повертався під час свого виступу до думки про те, що в Мадярщині „нема альтернативи реформам" і що „соціялізм — для народу, а не навпаки", повідомив журналістів, що тепер у країні підготовляється законопроєкт про політичні партії, в якому передбачено, що для проведення передвиборчої кампанії різні політичні групи будуть діставати субсидії від держави.

Крім того, він сказав, що в майбутньому збройні сили і міліція будуть в організаційному пляні поставлені поза політикою і будуть виключно виконувати завдання, про які сказано у конституції. Що стосується індивідуального членства в партії, то цю справу кожний військовослужбовець і працівник міліції повинен вирішувати самостійно, згідно зі своїми переконаннями.

Імре Пожгая запитали, чи хотів би він стати президентом Мадярщини. „Я ніколи не претендував на те, щоб зайняти подібний пост, — відповів лідер мадярської комуністичної партії, — однак я прийму таку пропозицію, якщо народ захоче цього".

Президент Д. Буш про напружену ситуацію в Пекіні

В неділю, 21-го травня 1989 року в приміщенні університету в Бостоні виступив президент Джордж Буш з приводу оголошення 21-го травня китайським урядом воєнного стану в Пекіні.

„Я не можу давати поради китайському урядові, — сказав Дж. Буш, — але сподіваюсь, що в Пекіні знайдуть мирні шляхи для полагодження конфлікту між урядом і студентами. Ми підтримуємо свободу слова, свободу преси й демократію. Однак я закликаю обидві сторони — керівників студентських демонстрацій і членів уряду Китаю зберігати спокій і утриматися від кровопролитних сутичок".

Як уже повідомлялося, студентські демонстрації набрали особливо великих маштабів під час приїзду в Пекін совєтського генсека М. Ґорбачова. Китайські студенти, захоплені гласністю в СССР, дуже добре вітали Ґорбачова, вимагаючи від китайського уряду поглиблення демократизації.

В п'ятницю, 19-го травня, китайський народ вперше побачив по телебаченню, як члени уряду вийшли на площу, щоб розмовляти з народом. Вони обіцяли лідерам студентських демонстрацій вжити заходів для подальшої демократизації як тільки демонстранти розійдуться. Однак студенти не розійшлися.

Оскільки студенти не виконали наказ представників влади і не розійшлись по домівках, уряд наказав військам очистити площу Тяньаньминь. Проте жителі Пекіну негайно оточили всі танки і військові автомобілі з вояками і просили їх не стріляти у своїх братів. Люди лягали на дорогу перед танками і таким чином ставили військових в дуже некомфортабельне становище.

Західні кореспонденти повідомили, що були випадки коли вояки оголосили про свою підтримку учасників демонстрацій і повертали свої автомобілі назад.

В суботу вранці китайський уряд заборонив іноземним кореспондентам вести прямий репортаж із Пекіну й припинили телевізійні передачі з Китаю через сателіт.

Велика кількість військових прибула в центр Пекіну поїздами підземки, тому, в суботу й неділю пекінське метро було закрите для громадян. Вояки підземними коридорами пройшли на центральну площу, щоб посилити охорону уряду та урядових установ.

Не зважаючи на заборону іноземним кореспондентам передавати репортажі з китайської столиці, деякі відомості все ж таки пробивалися. Наприклад, відомо, що в неділю і військові, і демонстранти були дуже стримані. Однак становище в Китаї залишається дуже неясним, бо до Пекіну все прибувають і прибувають нові демонстранти з провінцій. Однак студенти, які раніше оголосили голодівку, тепер її припинили.

Згідно з дякими повідомленнями, лідер китайської Компартії Жао Зіянг зробив спробу уступити, але не отримав на це санкцій інших членів уряду.

До чого приведуть небувалого розмаху демонстрації студентів у Китаї сказати важко. Студенти оголосили, що не будуть противитись, якщо вояки почнуть застосовувати силу, аби розігнати демонстрацію. Демонстранти всідаються рядами на площу і так ночують, зав'язавши роти й носи пов'язками, на випадок якщо буде застосовувано сльозоточивий газ.

Семеро учнів з успіхом закінчили школу українознавства

Ню Йорк (хвф). — У суботу, 22-го квітня ц.р., коли весняне сонце вже вспіло своїм теплом огріти землю, що пробуджується зі зимового сну, засягнуло своїм золотистим, повним обіцюючого чару майбуття й горстку цих випускників Школи Українознавства ОУА „Самопоміч", що саме в цей день приступали до третього з черги і фінальної частини своїх кінцевих іспитів-матури після довгих дванадцятьох років навчання. Перші дві частини — це письмові іспити, котрі відбулися в попередні суботи, 8-го і 15-го квітня з п'ятьох предметів: української мови, літератури, історії,культури і географії.

Ця кінцева частина іспитів зрілости — це усні іспити перед іспитовою комісією, що складається з учителів школи окремих предметів і її предсідника — інспектора школи, призначеного Шкільною Радою. Цього року ці кінцеві іспити-матура мали дещо змінені вимоги, бо письмові іспити на зарядження Шкільної Ради вперше відбувалися в той сам час у всіх школах українознавства на терені ЗСА, а й усні іспити, хоча вже час їхнього переведення був переданий в заряд поодиноких шкіл, що все ж таки мав дещо змінені вимоги. Тут слід підкреслити, що ця перша спроба Шкільної Ради завести одностайність кінцевих іспитів-матури для всіх шкіл українознавства, котрі входять у систему Шкільної Ради, увінчалася повним успіхом.

О год. 9:30 ранку в одній з кляс школи, яка приміщується в будинку Академії і Школи св. Юра, засіла іспитова комісія: інспектор і голова комісії д-р Олександер Лужницький, директор школи та учитель української мови Ольга Кекіш, учителька української культури Евстахія Гойдиш, учитель історії України Петро Содоль, учителька української літератури Христина Ференцевич і учителька географії України Дарія Якубович. Молитвою і благословенням учнів ці іспити офіційно відкрив о. Тарас Прокопів, катехит школи, до котрих приступило семеро з кращих членів нашої громади, бож тільки їх семеро дійшло до матури, а це: Магда Гойдиш, Таня Драган, Галя Кузишин, Ксеня Пясецька, Петро Содоль, Ліза Сонна і Ярина Ференцевич.

З першого погляду було видно, що учні з великим напруженням підходили до столу, на якому були розложені карточки з питаннями, вибирали одну з питаннями даного предмету, за раніше витягненими льосами порядку.

Великою приємністю є приглядатися і переживати разом з учнями кожне питання, одначе ще більшою винагородою є гордість за ту молодь, що таки дійшла до цього заключного пунк-

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

СОВЄТСЬКІ ВЛАСТІ повідомили про раптове усунення голови державного комітету телебачення і радіомовлення Алєксандра Аксьонова, який пробув на цьому пості три роки. Хоч у повідомленні говориться, що 64-річний А. Аксьонов усунений з посади у зв'язку з „переходом на пенсію", москвичі зразу ж зв'язали його усунення з недавньою передачею „Погляд", в якій головний режисер Театру ім. Ленінського комсомолу Марк Захаров закликав до поховання забальзамованого тіла Леніна, виставленого у мавзолеї на Красній площі у Москві. Партійні бонзи сприйняли заяву Захарова як святотатство і накинулися на нього на недавньому пленумі ЦК, на якому „добровільно" відійшли на відпочинок 110 членів і кандидатів у члени Центрального комітету.

ЯК ПОВІДОМИЛО КИТАЙСЬКЕ пресове агентство Гсіньгуа, демонстрації, початі китайськими студентами кілька днів тому, розповсюдилися не менш як на 21 місто комуністичного Китаю. У Шангаї, наприклад, на вулиці вийшли майже 30,000 студентів. Однак найбільша демонстрація відбулася в столиці Китаю, де навіть за офіційними даними кількість учасників становила понад мільйон осіб. Серед демонстрантів були не лише студенти, але й робітники, службовці, журналісти, працівники центральної телевізії, навіть військовослужбовці. Серед тих, хто закликав уряд прислухатися до вимог студентів, були ректори восьми китайських університетів, лідери дрібних „політичних партій", яким уряд дозволяє існувати під егідою комуністичної партії, спілки студентів Китаю і місцевого комсомолу. Під кінець тижня офіційні чинники закликали покінчити з демонстраціями, бо в інакшому разі викличуть військо.

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ летунства видало перше з цілої серії заряджень у справі направи застарілої фльоти пасажирських літаків. Згідно зі заявоюн федеральних урядовців, це зарядження не повинно б у ніякий спосіб позначитися на подорожуючих пасажирах, бо це буде відбуватися поступово. В цей спосіб уряд хоче запобігти проблемі послаблення будівельної структури літаків старшого типу, зокрема фірми Боінг.

ЗГІДНО ЗІ ЗВІТАМИ Федерального Уряду, ціни для покупців підійшли вгору на 0.7 відсотка й економісти заявляють, що спричинником цього є зріст на паливо. Таке підвищення цін зразу зажурило деяких економістів, але факт, що бензина і олива були того спричинником дещо їх заспокоїло.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year* — $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434 0237 (201) 434 0807 (201) 434 3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Після візити Ґорбачова в Пекіні

Коли у 1972 році Ричард Ніксон, 37-ий з черги президент ЗСА, прийняв передане йому одним швайцарським журналістом запрошення від Мао Дзедонґа і вислав до Пекіну у строго засекреченій місії Генрі Кіссінджера, то зробив це після вислухання опінії фахівців, що СССР і Китай ніколи не замиряться на антиамериканській базі. Коли від 15-го — 18-го травня ц. р. перебував у Пекіні Міхаїл Ґорбачов, то можна би зробити закид тим фахівцям, що вони помилилися. Так не є. Вони казали правду. За минулих 30 років московсько-китайської ворожнечі стосунки радикально змінилися. Обидва комуністичні велетні переживають глибоку внутрішню кризу. В обох тих країнах тріщить комунізм. Однаково СССР, як Китай потребують якнайкращих взаємин з Америкою і не може бути мови про те, щоб Китай, який у лютому цього року вітав у себе Джорджа Буша колишнього першого американського амбасадора в Пекіні, міг замінити Америку на Совєтський Союз. І цей останній теж не всилі думати про війну проти західнього бльоку НАТО.

Відвідини Ґорбачова в Пекіні проходили під час таких демонстрацій проти тамошньої влади, яких той край і його комуністичний режим не бачив за все своє існування. На телевізорах можна було бачити, як непроглядні маси студентів, до яких приєдналися робітники й професори, залягли велетенську центральну площу в Пекіні, домагаючись сотнями транспарантів, плякат і криком — переведення демократичних реформ. Не маючи вільної преси і не маючи можливости почути правду від західніх радіопередач, китайці у масі не знають правдивої дійсности в СССР. Вони переконані, що Ґорбачов переводить саме таку демократизацію, якої вони бажають собі для себе, для свого найчисленнішого у світі народу. Вони, наприклад, не знають, що на Красній площі у Москві було б неможливо переводити спокійно, без інтервенції поліції і війська, бурхливі демонстрації. Прізвище Ґорбачова відоме й популярне у молодому поколінні Китаю, як ніби борця за „демократичний соціялізм". Але вони, ті молоді китайські люди, зокрема, тисяча голодуючих студентів, які хочуть померти у боротьбі за політичні права, не знають, що в СССР все ще існують „психушки", — що все ще існують ҐУЛаґи і що твердження Ґорбачова, наче би у СССР не було вже політичних в'язнів — було пропаґандивною брехнею.

Недавні відвідини державного секретаря Джеймса Бейкера у Москві схарактеризовано в американських засобах масової інформації, як „символічні й церемоніяльні". Відвідини Ґорбачова в Пекіні були символічні, як наявний доказ, що скінчилася поверх 30-тирічна холодна війна між тими двома „приятелями", війна, яка й проявляласся спорадично у кривавих прикордонних сутичках. Хвора економіка примусила Ґорбачова відтягнути поважні збройні сили з прикордонної смуги з Китаєм та „перепросити" китайців у Пекіні за поведінку СССР. Але ці перепросини теж тільки реторика, бо суттю китайсько-совєтського конфлікту є загарбання царським режимом китайської Зовнішньої Монголії і цієї східньої частини Сибіру, яка заселена спорідненими з китайцями племенами (буряти). І смішно й думати, щоб Москва звернула Китаєві ці загарбані землі.

Полетів Ґорбачов до Пекіну, шукаючи, скрізь, де і як можна допомогти в економічній смузі СССР. В американській пресі передано вже правильний голос китайського коментатора, що, — мовляв, — товарообмін Китаю з СССР може бути тільки односторонній, бо з СССР нема, що вивозити. Китай отримує з Тайвану, що її звуть „другим Китаєм" — і сусідньої Японії промислові вироби найвищої якости, а сільсько-господарських плодів у Китаї вбрід.

Тому дійсно — ці чотириденні відвідини Ґорбачова, якого не допустили до зустрічі із демонструючими студентами, була тільки символічною, без реального значення. Навіть не було запланованих парад, бо вся церемонія привітання Ґорбачова обмежилася до терену летовища. Отож, дорадники Ніксона казали правду — нічого лякатися „спільного фронту" комуністичних імперій. У Вашінґтоні знають це. І тому, придивляючись, як Ґорбачов і Ден кількакратно стискають один одному руку — ця символіка „згоди і приязні" двох комуністичних країн не робила ніякого враження. Один Господь знає, як довго та ідилія триватиме і коли провалиться комунізм в одній з цих країн, або й в них обох?!

Володимир Барагура

ВІРА, РЕЛІГІЯ, ЦЕРКВА

Під час велелюдного відзначення Ювілею Тисячоліття Хрищення України в Медісон Сквер Ґарден у Ню Йорку м. р. Митрополит УАПЦ Блаженніший Мстислав із прикрістю розкрив перед присутніми своє болюче спостереження, що деякі українські дисиденти, з якими довелося йому зустрічатись, байдужі до справ віри, релігії й Церкви. Їхній світогляд побудований на матеріялістичній філософії, якою сповнена їхня ментальність та практична діяльність. На жаль, наша преса поминула мовчанкою це вагоме спостереження Блаженнішого Мстислава, хоч ясно, що цього явища не можна узагальнювати.

Люди, що про них згадав у своєму слові голова УАПЦ, це особи, які не вірять у Бога, а разом із тим не признають ніякої релігії й віри взагалі.

Дехто з них одверто й щиро признається до свого безвір'я, інші дискретно мовчать про своє ставлення до віри й релігії та Церкви, ще інші дають ухильну відповідь, мовляв: „Я стояв осторонь цих справ в Україні й нічого не можу про них сказати".

І тепер наші земляки, які прибувають сюди чи то на постійне поселення, чи шляхом наукового та культурно-мистецького обміну, чи в відвідини до родин, бувають індиферентні до справ релігії й Церкви. Запитаний мною в приватній розмові один із групи науковців з України, чому в програму перебудови українські підсовєтські діячі ввели справу української мови, культури, науки, мистецтва, економіки, екології, але залишають поза полем своєї уваги й діяльности релігійно- церковну проблематику, відповів: — справи Церкви й релігії турбують головно діяспору. Поза виімками — одиницями й нечисленними громадами — загал українського населення на батьківщині до цих питань индиферентний. Місцеве населення турбується радше побутовими проблемами — харчами, помешканням, одягом, працею тощо. Ще найбільш притягальну силу мають євангельсько-баптистські громади, бо вони розпоряджують фондами й матеріяльно можуть допомогти своїм членам.

На східніх українських землях до церкви ходять тільки старші люди, здебільша жінки. Молоде покоління, яке перейшло комсомольський вишкіл і отримало атеїстичне виховання, є до релігійно-церковних справ у найкращому випадку байдуже, а то й ставиться до них із презирством, інколи ворожо.

Краще стоїть справа релігії в Західній Україні, бо тут совєтська влада за короткий час окупації не мала змоги викоренити з людських душ іммалентних, Богом, заложених у людині, в її психіці почуттів віри, релігії, ритуалів, моральних засад та відчуття потреби видимої Божої установи, якою є Церква.

Але, як показує досвід і в Західній Україні багато людей молодшого покоління не має зрозуміння ваги релігії й Церкви в житті української людини. Вони нерадо ходять до церкви, не вміють і не відчувають потреби молитви, що є своєрідною формою розмови людини з своїм Творцем. Деякі з них вважають, що боротьба за право існування Українських Церков є зайва і краще влитися в систему московської православної патріярхії.

Одначе така характеристика справ віри й релігійно-церковних проблем є однобічна, бо на всіх українських землях під совєтською окупацією діє „воююча Христова Церква", є безстрашні борці за релігійно-церковні ідеали — Іван Гель, Ірина Калинець, є нелеґальна Українська Католицька Церква, яка вийшла з „катакомб" і явно веде свою душпастирську працю, є тисячі віруючих, які засвідчили свою віру масовим паломництвом до Грушева, де появилася Мати Божа.

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Франко Сисин

ІНФОРМАЦІЙНА АҐЕНЦІЯ НЕ ПОІНФОРМОВАНА

У 1987 році Інформаційна аґенція ЗСА (United States Information Agency, USIA) плянувала виставку „Інформатика ЗСА" у кількох містах СССР, в тому числі у Києві і заанґажувало 20-30 російськомовних перекладачів для обслуговування виставки у таких містах, як Київ, Ташкент, Мінськ і Тбілісі. При цьому Бюро це вважало, що одного-двох знавців „місцевої" мови серед перекладачів буде цілком достатньо в столицях неросійських республік. Лише внаслідок широкої кампанії, зорганізованої українськими академічними і громадськими установами аґенція включила кількох своїх власних працівників для обслуги виставки у Києві, так, що 4 з 27 перекладачів у Києві розмовляли українською мовою. Україномовні ґіди були постійно оточені людьми і навіть такий символічний жест сприймався тоді, як ознака зростаючого розуміння американцями багатонаціонального характеру Совєтського Союзу.

Протягом останніх двох років багато змінилося. В умовах перебудови і гласности населення домагається більших прав для республік і повсюдно розгортається рух проти дискримінації неросійських мов. Литовська, латвійська і естонська мови недавно проголошені державними, грузинська і вірменська вже раніше мали такий статус, а на Україні і в Білорусії прийняття аналогічного законодавства передбачається восени. Багато змінилося, але... не спосіб думання аґенції. Нова виставка „Design USA" буде післана до дев'яти міст, в тому числі, можливо і до Одеси та Донецька. Заанґажовано 24 російськомовних ґідів. Виглядає, що аґенція знову хоче обмежитись символічним вживанням української мови. Вони виправдуватимуться тим, що так їм дешевше, що вони не мають певности майже до останньої хвилини, щодо можливости включення до програми тих чи інших міст, і що вони повинні обслуговувати весь Совєтський Союз. Парадоксально, що у 1989 році, коли в Українській ССР влада нарешті змушена погодитися з проєктом закону про державність української мови, аґенція виявиться оборонцем русифікації. Важливим є, щоб українська громада тут у ЗСА не допустила до таких помилок у американській зовнішній політиці. Я пропоную домагатися здійснення таких постулятів:

1) Усі ґіди в українських містах повинні знати українську мову і користуватися нею. Російська, польська, гербрайська. Ідиш та інші мови повинні вживатися залежно від обставин;

2) необхідно, щоб головний каталог та інші матеріяли для відвідувачів були доступними в українській мові. Побажано, щоб матеріяли на мовах республік були і на виставках, які проводитимуться в інших республіках;

3) всі американські офіційні особи, що відвідуватимуть виставку на Україні повинні користуватися українськими перекладачами;

4) аґенція повинна контактуватися з установами і офіційними особами УССР, а не тільки через Москву;

5) аґенція повинна прийняти засаду вживання у кожній з республік національної мови даної республіки, як основного засобу спілкування;

6) слід враховувати особливий статус України, як члена ООН і однієї з найбільших країн в Европі. Якщо аґенція має вживати національні мови в усіх республіках, то тим більше неприйнятними є арґументи про неможливість творити спеціяльну політику і друкувати матеріяли для країни з населенням понад 50 мільйонів і для мови, якою розмовляють 40 мільйонів людей.

Необхідно негайно розпочати кампанію, щоб подолати опір бюрократів і позбутися застарілого способу думання у зовнішньо-політичних справах. Що має бути зроблено?

1) Українські інформації бюра, Вашінґтонська Група й інші національні орґанізації повинні негайно увійти в контакт з аґенцією, щоб довідатись про пляни виставок в українських містах і усталити процедуру наймання ґідів;

2) науковці і громадські організації повинні сконтактуватися з директором аґенції Брусом Ґелбом, щоб вказати йому на важливість вживання української мови в умовах „гласности" і „перебудови". Бажано було б прилучити до цієї акції і визначних фахівців, таких, як Збіґнєв Бжезінські;

3)місцеві українські організації повинні звернутись до своїх сенаторів і конґресменів, щоб спонукати аґенцію встановити процедури для запевнення вживання української мови, як головної мови на виставці аґенції на Україні. Тут, зокрема, могли б допомогти ці діячі, які добре поінформовані, як, наприклад, сенатор Віллїям Бредлі. Особливу увагу варто звернути на конґресменів, які працюють у комітетах, що займаються зовнішньою політикою і діяльністю агенції.

4) треба звернутися до балтійських, вірменських, білоруських та інших організацій для зорганізування спільної акції;

5) українська преса повинна звернутися до тих, хто володіє українською мовою, щоб вони подавалися на перекладачів;

6) треба створити постійну групу для сприяння аґенцій у її діяльності на Україні. Її завданням буде допомагати в розшуках україномовних перекладачів, допомагати в перекладах матеріялів, бути дорадником у таких справах, як видання україномовної версії журналу аґенції „Америки". Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ) міг би забезпечити підготову україномовних перекладачів та ґідів, які будуть потрібні у контактах з УССР;

7) слід звернутися до офіційних і неофіційних організацій на Україні, щоб вони висловили своє ставлення до аґенції, зокрема, Українське товариство рідної мови ім. Шевченка могло б висловити свою думку щодо мови, яку аґенція вживатиме під час виставок на Україні;

8) доцільно просити „Голос Америки" і „Радіо Свободу", щоб вони інформували слухачів про цю справу і діяльність американських українців.

Особливо необхідною є заява від аґенції на найвищому рівні і від Державного департаменту. Треба, щоб усім стало ясним, що дана справа важлива не лише для української громади у ЗСА. Вживання української мови в діяльності американських установ на Україні найкраще послужить спілкуванню людей з людьми і здійсненню засад американської зовнішньої політики.

Додаю список адрес: Mr. Bruce Gelb Director, USIA, Washington, D. C. 20547; The Honorable Jack Matlock, American Embassy, Moscow, APO New York 09862.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Василь Сидоренко

Концерт Б. Медицького

У неділю, 9-го квітня 1989 року в залі Українського Культурного Центру в Торонто, під патронатом Українського Музичного Фестивалю, Українського Музичного Інституту, і АДУК у серії концертів молодих українських музик, виступив талановитий піяніст Борис Медицький. Дотепер у серії цих концертів ще не було такого винятквого виконавця, як молодий Борис. Сімнадцятилітній музика минулого року вже закінчив з дипломом Королівську консерваторію у Торонто, як піяніст-виконавець. Він брав довголітню участь на конкурсах Українського Музичного Фестивалю, де недавно здобув перше місце за виконання фортепіянового концерту Л. Ревуцького. Сьогодні продовжує дальші студії і вивчає композицію.

У програмі вечора Борис Медицький виконав Й. С. Баха (1685-1750) „Концерт ре-мінор", I і II ч. Л. Бетговена (1770-1827) „Соната ля-мажор" оп. 2. ч. 2. Левка Ревуцького (1889-1977) „Концерт" оп. 18. I ч.; К. Дебюссі (1862-1918) „Затоплена Катедра"; Ф. Ліста (1811-1886) „Рапсодія" ч. 5; і свій власний твір „Жіґа" оп. 6. Партію оркестри в творах Баха і Ревуцького виконала проф. Тетяна Ткаченко при другому фортепіні.

Борис Медицький особливо цікавиться і студіює музику бароккової доби. У виконанні концерту Баха піяніст проявив зовсім зріле розуміння бараккового стилю і контрапунктних музичних форм. У однохарактерних частинах незмінне темпо, немов прогульковий потяг, мчало через різноманітні краєвиди абстрактних структур твору. Технічне виконання було пристосоване, щоб на модерному фортепіяні відтворити характер клавесина, інструменту бароккової доби. Чіткість удару і динамічний баланс гри дуже цьому допомогли.

Друга фортепіянова соната Бетговена нам менше відома. Щоб добре заграти будь-яку сонату цього композитора, треба її детально проаналізувати. Щойно тоді можна зрозуміти її музичну структуру. Борис Медицький, як виконавець, цього свідомий і тому відтворив її драматичний задум так, що кожен слухач міг це відчути. У своїх чотирьох частинах, соната схоплює різноманітні музичні текстури. Тут піяніст мав нагоду показати своє широке технічне знання. Було приємно у кожній частині чути велику певність у грі.

Концерт Ревуцького належить до передового музичного руху початку XX сторіччя і тому це твір для професійних і досконалих піяністів. Борис Медицький переборов усі труднощі із такою легкістю і мистецьким виразом, що виконана оркестрова партія на другому фортепіяні прозвучала навіть трохи блідо. Тільки велика оркестра могла б збалянсувати енерґійну гру молодого піяніста. Таке успішне виконання модерного музичного твору заслуговує на велике признання.

Із усіх прелюдій Дебюссі, „Затоплена катедра" одна з найбільше відомих. Але з усіх прелюдій, у ній знаходиться одна із найскладніших теоретичних проблем до розв'язання виконавцеві. У цьому творі метрично-ритмічні зміни не зовсім наявно позначені композитором. Щойно глибші музикологічні студії дають відповідну музичну і мистецьку розв'язку. Варто було б, щоб у майбутньому, піяніст на це звернув увагу.

Як композитор, Борис Медицький має широкі зацікавлення від раннього контрапункту до комп'юторно-електронічної музики нашої доби. „Жіґа" — це барокковий танець, в якому композитор демонструє різноманітні контрапунктні структури. Як модель бароккового жанру, твір успішний і технічно бездоганний. Шкода, що в другій половині композитор подав замалий тональний контраст. Там варто було б дальше відійти від тонального центру. Твір тоді мав би виразнішу форму.

На закінчення концерту піяніст заграв шосту рапсодію Ліста. Якщо до цього моменту дехто із слухачів вагався дати Борисові Медицькому признання зрілого виконавця, то після прослухання цього віртуозно-брильянтного твору всі вагання зникли. Найприємніше враження творила його рішучість і енергія в кожному пасажі. Усміхненого виконавця щедро обдарували квітами та оплесками. Як музика, Борис Медицький вже дуже багато осягнув у ділянці виконання, музикології і композиції. Тому, ми усі маємо надію що його молодий талант ще осягне велику славу на ниві українського мистецтва і культури.

ВЖЕ ДВА МІСЯЦІ добігає, як біля берегів Аляски нафтоналивне судно Екзон Вальдез розлило 11 міл. ґальонів оливи й занечистило майже 730 миль побережжя. Стейтові службовці твердять, що досі ні одна миля побережжя не є цілковито очищена від оилви, тим часом кількість загиблих птахів і морських звірів з дня на день зростає. Екологічні втрати спричинені тим, розливом оливи обчислюють на 11,000 птиць із 30-ох порід, 700 тихоокеанських видр і коло 20 орлів, одначе стейтовий департамент збереження довкілля та біологи говорять, що точного підрахунку не можна зробити, бо багато птахів і морських звірят хвилі змили в море, а багатьох докінчили хижаки.

Зенон Городиський

У ДЕСЯТИЛІТТЯ ПОСТАННЯ КУППО

I.

У половині серпня 1988 року минуло десять літ, коли тодішній голова ПУН покійний сл.п. д-р Денис Квітковський звернувся окремим листом до всіх політичних середовищ з пропозицією відбути спільну нараду „для основної аналізи ситуації в Україні та устійнення пляну спільної допомоги визвольній акції українського народу на рідних землях". У цьому ж листі-зверненні дальше підкреслено було, „що саме відсутність узгіднення поглядів в цій засадничій справі тривожить сили спротиву в Україні та у великій мірі захитує довір'я української спільноти до цілого політичного світу".

З уваги на те, що в той час заіснувала складна криза в нашому політичному житті через неуспішні консолідаційні заходи на форумі ДЦУНР, ініціятива ПУН була на часі. Пропонована нарада всіх політичних середовищ мала залишити за її учасниками вирішення чи в майбутньому такі будуть продовжуватися і чи вони накреслять конкретні рамки та спільну плятформу співпраці чи координації зусиль у спільних справах визвольної політики. На цього листа-звернення голови ПУН прийшли скоро відповіді від всіх політичних середовищ з підтримкою цієї ініціятиви в принципі, але з одночасними пропозиціями, від прийняття яких узалежнювано участь і успіх такої наради. Наприклад, голова Проводу ОУНр в своєму листі до голови ПУН писав таке:

„Якраз закінчилися наради Консультативної Комісії ОУНр і ДЦУНР, схваливши спільні принципи зовнішної і внутрішної політики. Ми були раді, якщо б Ваша Організація залучила свій підпис під цей документ, який буде пересланий окремо. Ми також підготовляємо проєкт спільної заяви в обороні України, українських самостійницьких політичних організацій і угрупувань, який вкоротці перешлемо Вам до узгіднення". Ця відповідь свідчила про те, ОУНр не візьме участи в запляновaній нараді. Також УНДС і групи УРДП під проводом М. Степаненка, підтримуючи в принципі ініціятиву, не подали ясної відповіді відносно своєї участи чи не участи в нараді.

Автор цих рядків дістав уповноваження від ПУН перевести підготову прелімінарної зустрічі, що її відбуто 18-го листопада 1978 року в Ню Йорку в домівці ОДВУ за участю представників ОУН, Матірної УРДП під проводом проф. Михайла Г. Воскобійника. Союзу Земель Соборної України-Селянської Спілки. Української Соціялістичної Партії, УНДО, Союзу Гетьманців-Державників, ОУНз і Ради Прихильників УНР. У характері гостей був присутній представник ДЦУНР д-р Шпитко і представник Союзу Визволення України. На цій першій зустрічі крім обговорення завдань конференції дискутовано також питання постійного існування такого спільного форуму. Представник ОУН запропонував, щоб ця конференція під назвою Конференція Українських Політичних Партій і Організацій була постійним форумом зустрічів для обговорювання важливих питань української визвольної політики та з метою узгіднювання їх у виступах перед зовнішнім світом і перед українською громадськістю. Прийнявши цю пропозицію учасники наради покликали окрему комісію в складі М. Воскобійника, З. Городиського і Р. Ільницького для підготови скликання Першої Установчої Сесії Конференції Українських Політичних Партії і Організації (КУППО). Перша Сесія КУППО відбулася 30-го березня 1979 року, на якій прийнято устрій, плятформу і повідомлення про покликання до життя КУППО як постійного форуму опінії українських політичних середовищ, що стоять на плятформі політичного плюралізму. Установча Сесія КУППО прийняла такі засади і напрямні, що лягли в основу устрою і плятформи: що основним завданням всіх самостійницьких політичних середовищ на чужині є бути допомоговою силою українському народові на рідних землях в його боротьбі за духову самобутність і національно-державну незалежність, що тільки об'єднана і скоординована дія всіх громадських і політичних сил поза межами України може розраховувати на успіх в допомозі українському народові на рідних землях, що КУППО не будучи політичним центром, а тільки форумом опінії українських політичних середовищ в екзилі, і тільки в такому характері виступаючи перед чужинецьким світом і українською громадськістю, кличе всі українські політичні сили до об'єднання в одному спільному політичному центрі, як це було осягнуто в 1948 році шляхом реорганізації ДЦУНР і створення Української Національної Ради, що КУППО буде давати прямо і через політичні середовища об'єднані на спільній плятформі КУППО повну моральну і матеріяльну підтримку Світовому Конґресі Вільних Українців як найвищій громадській репрезентації всього українства в діяспорі, і що КУППО беручи важність сучасних процесів в Україні буде давати активну підтримку Закордонному Представництву Київського Українського Комітету для виконання Гельсінкських Домовлень (тепер ЗП УГС), як одній із форм вияву спротиву в Україні в боротьбі за самобутність українського народу.

Уточнюючи 10 років тому позиції КУППО по відношенні до процесів в Україні, учасники Установчої Сесії КУППО 30-го березня 1979 року виразно підреслили, що:

„Політичні позиції та засоби боротьби сил опору в Україні є різні і вони достосовані до сучасних умов на рідних землях, вони відмінні від ідеологічно-програмових позицій і тактики боротьби українських політичних сил в екзилі. Про те, хоч сили опору в Україні і екзильні політичні сили не мають зі собою організаційної повязаности, то їх лучить одне і те саме бажання і та сама мета, а саме привернення українському народові національно-державну незалежність".

За пройдений час свого десятиліття КУППО діяла в основному в трьох напрямках: внутрішньо-громадському, внутрішньо-політичному і крайово-зовнішньому відтинках.

Продовження буде

Відзначення третьої річниці чорнобильської трагедії у Денвері

Третю річницю жахливої трагедії Чорнобиля Денверський 38-ий Відділ СУА вирішив відзначити зустріччю з особою, яка мала нагоду бачитися і говорити з жертвами- переселенцями з Чорнобиля, а саме Боженою Ольшанівською, головою організації „Американці в обороні людських прав в Україні".

Ініціятором і у великій організатором цієї зустрічі була Одарка Фіґлюс, референтка зовнішніх зв'язків 38-го Відділу СУА, яка, в міру можливости, старається пропхати українську проблему крізь дуже маленькі щілини, міцно закритих перед нами дверей американського уряду, і це нерідко їй вдається. Найкращим доказом цього є відвідини дому родини Фіґлюсів губернатором стейту Кольорадо Роєм Ромером, посадником міста Фредеріком Пенія, стейтових сенаторів — Деніса Ґелеґера, Боба Шейфера, інших визначних осіб.

Відзначення третьої річниці чорнобильської трагедії у Чізман-парку. Третя зліва — Б. Ольшанівська.

Ці відвідини використовує Одарка Фіґлюс і її рідні для інформування цих високопоставлених осіб про Україну, її історію, визвольну боротьбу. Дім родини Фіґлюсів — це музей українського народного мистецтва й при нагоді відвідин гості неукраїнці пізнають нашу культуру, мистецтво і т. п.

Б. Ольшанівська приїхала до Денверу 22-го квітня на готовий плян дії, про який постаралася Одарка Фіґлюс, і який був приготований не виключно для української громади.

В неділю, 23-го квітня, Б. Ольшанівська була дискутанткою на передаваній на всю Америку радієвій програмі „Небувала розмова з Томом Джеймсом", а темою розмови були теперішні відносини в Совєтському Союзі, зокрема в Україні.

В неділю того ж таки дня наша громада вшанувала дорогу гостю полуденком. „Полуденок" відкрила О. Фіґлюс, повідомивши присутніх про намічену програму відвідин Б. Ольшанівської, а відтак попросила голову Денверського Відділу СУА Надію Виннич представити гостю. Спільною молитвою розпочато обід. Потім присутні мали нагоду побачити й почути інтерв'ю з борцями за права українського народу В. Чорноволом, І. Шевченком та іншими. Жаль лише, що розмова проведена була не професійними силами, а двомовність дуже заважала в розумінні змісту. Все ж таки ми мали змогу почути наших безстрашних мучеників, що „караються, але не каються". За це ми вдячні Б. Ольшанівській.

Наша гостя переказала нам найцікавіші моменти з її походу з Одесси до Києва, про зустрічі й розмови з різними людьми, про перепони й перешкоди, які ставили їм на дорозі „власть імущі", про свої особисті зустрічі.

В місцевості, де живуть чорнобильські поселенці, вона говорила зі старшими людьми, вигляд яких був нездоровий і вони відкрито висловлювалися про поганий стан їхнього здоров'я, молоді ж — навпаки говорили так, як їм наказувала „влада", хоч їх вигляд зовсім не зказував на здорових людей.

Б. Ольшанівська привезла з України олійні картини кисти маляря Івана Кулика, з українськими краєвидами, які були виставлені для продажу, а прихід з яких призначений на поміч нашим правозахисникам, у їхній праці. Крім цього привезла вона зі собою пам'ятки від різних земляків з якими зустрічалася під час довгої мандрівки по Україні.

На закінчення зустрічі Н. Виннич звернулася до присутніх з проханням зложити пожертву на поміч у праці, яку очолює наша гостя, що люди й зробили. Вийшла гарна сума — 1000 дол., які передано Б. Ольшанівській. 24-го квітня Б. Ольшанівська виступала перед студентами Кольорадського університету в Болдер й говорила на тему відносин в СССР, а зокрема в Україні. Цю зустріч організував д-р Євген Петрівський, проф. цього університету.

По полудні Б. Ольшанівська була гостею на радіопрограмі КВХ, на якій говорила про наслідки чорнобильської трагедії на території України й Білорусії, які від неї найбільше потерпіли. 25-го квітня наша громада знову зустрілася з Б. Ольшанівською в Чізманпарку, де перед трьома роками жіноцтво СУА посадило пропам'ятні дерева і поставило ґранітну лавку, присв'ячену жертвам Чорнобиля. Поминки відкрила О. Фіґлюс, привітавши присутніх і спеціяльних гостей — стейтового сенатора Деніса Ґеляґера і Баба Шейфера, а Н. Виннич подякувала громаді за велику участь у поминках і привітала представників деяких етнічних груп Денверу. Відтак попросила о. В. Ситниченка, настоятеля української православної церкви в Денвері проказати молитву за душі жертв чорнобильської катастрофи. Наші денверські бандуристки Оксана Мошинська й Беті Желем відіграли мелодію пісні „Взяв би я бандуру". Слово взяла Б. Ольшанівська, яка з обуренням говорила про нелюдське ставлення „влади" після атомного вибуху в Чорнобилі. Люди не були про це повідомлені, а навпаки, мусіли відбувати першотравневу „параду" на вулицях Києва, вдихати насичене радіоактивністю повітря і пилюку, пити затроєну воду, їсти такі ж харчі. Як би не північно-західні країни, які перші відкрили підвищену радіяцю на своїх територіх, уряд СССР може б і не признався до свого ще одного в безконечному ряді злочину. Люди хворіють, передчасно вмирають, а що буде з грядучими поколіннями — страшно передбачити.

Посадник Денверу Ф. Пенія (в центрі) з дружиною у домі родини Фіґлюсів.

На закінчення програми, Н. Виннич попросила засвітити свічки в пам'ять жертв Чорнобиля. Першу свічку засвітив сенатор Д. Ґелеґер, від нього запалили свічки діти й старші. Це був дуже зворушливий момент, який громада завершила відспіванням молитви „Боже великий, Творче всесильний". Відтак всі громадно перейшли до поблизького будинку, в якому живе д-р Оксана Гаєвська-Рос і в приємній товариській атмосфері грілися чаєм, солодким, яке приготовило наше жіноцтво, і розмовою. При цій нагоді О. Фіґлюс подарувала сенаторові Д. Ґелеґерові люксусово виконану, з багатими ілюстраціями книгу „Україна й українці" — видану в Австралії, як вияв вдячности нашої громади за його прихильне ставлення до нас. В часі товариської зустрічі виявилося, що незаступима незвичайно обов'язкова господарська референтка 38-го Відділу Марія Нижник відзначає день свого народження і за закликом голови Відділу Н. Виннич усі присутні заспівали її „Многая літа".

Відійшла у вічність
с. Амврозія Калиняк, ЧСВВ

Сестра Амврозія Калиняк, ЧСВВ (Антонія Марія Калиняк), померла 8-го травня ц.р. на 85-му році життя, а 67-му монашого життя. Колишня членка катедральної парафії Непорочного Зачаття у Филядельфії, вступила до Чину СС Василіянок в 1921 році.

Понад 50 років Сестра Амврозія посвятила своє життя вчительській праці спочатку в українських вечірніх школах, де навчала української мови і релігії. Коли СС. Василіянки розпочали цілоденну школу при сиротинці в Філядельфії в 1925, с. Амврозія була в ній першою директоркою і вчителькою. Була вчителькою і директоркою в українських цілоденних парафіяльних школах, розпочатих під опікою пок. Митрополити К. Богачевського. Будучи талановитим музиком, давала лекції на фортепіяні студентам та навчала ручних робіт при школах, де вчителювала, і при сиротинці та була директоркою багатьох різноманітних релігійних і патріотичних концертових програм при цих школах.

Повернувши до матірного дому в 1978 році, продовжувала ручні робітки в користь Василіянської спільноти. Була посвятною монахинею, відданою своїм обов'язкам як ігуменя при матірному домі у Факс Чейс, Па., та настоятелькою, директоркою і вчителькою при парафіях, де працювала. Василіянська спільнота, колишні учні, знакомі та добродії заховають незабутню пам'ять про неї.

Тіло покійної поховонено на монастирському цвинтарі в Факс Чейс.

Гостям і знайомим подано смачну перекуску в монастирській їдальні Сестер по похороні.

С. Єроніма Роман, ЧСВВ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
Незабутнього
МУЖА І БАТЬКА

бл. п.

ЛЕВА ПРИШЛЯКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

30-го травня 1989 р. о 9-ій год. рано в церкві св. Юра в Ню Йорку;
в Римі і в Люрді.

Просять про молитви за спокій душі Його:
дружина — МАРІЯ
син — ІГОР ЮРІЙ
дочка — МАРІЯ ОЛЬГА

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашого Найдорожчого МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

ОЛЕКСАНДРА БІЛИНСЬКОГО

який упокоївся в Бозі 30-го травня 1988 року
будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

30-го травня 1989 року
в церкві Непорочного Зачаття в Аллентовн, Па.;
в церкві св. Йосафата в Бетлегем, Па.;
в церкві Різдва Пресв. Богородиці в Ню Бранзвик, Н. Дж.;
в церкві Пресв. Тройці в Сілвер Спрінґ, Мд.;
в українському католицькому крайовому соборі Пресв. Родини в Вашінґтоні, Д. К.
та у соборі св. Софії в Римі.

Спи наш Дорогий спокійним сном.
Дружина — СТЕФАНІЯ БІЛИНСЬКА
Доньки — ЛІДІЯ І ХРИСТИНА з Родинами
Приятелів і Знайомих прохаємо згадати Покійного у своїх молитвах.

ПОДЯКА

17-го січня 1989 року помер у Філядельфії, Па.
напередодні 89-ої річниці свого народження
наш БАТЬКО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п. д-р мед.

Теодозій Сенковський

колишній Український Січовий Стрілець,
учасник Визвольних Змагань.

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім, хто допомагав Покійному в останні місяці Його життя, всім, хто взяв участь у похоронних відправах, всім, хто в пам'ять Покійного склав датки на громадські цілі. Зокрема дякуємо д-рові Ярославові Яримовичеві — лікареві, родичеві і справжньому приятелеві Покійного — за довголітню лікарську опіку, що часто виходила поза межі звичайного професійного обов'язку, д-рові Доберчакові за опіку в останні тижні в лікарні, Галі Чайковській, що була Покійному господинею і піклувальницею, Віра Лащик — за приятельську допомогу, фахові поради і моральну підтримку, о. митратові Біляничеві та похоронному підприємству Насевичів за похоронні відправи, а панам Я. Климовському, д-рові О. Слюзарові та проф. д-рові М. Лабуньці за прощальні слова на Панахиді та на поминках.

В пам'ять Покійного склали:

На ФОНД КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕРУ: д-р Павло та Ірена Джулі — $100; Марія Пасічник — $50; Володимир і Дарія Яримовичі — $25; Дана Вонторська — $25; Іван і Анна Бориси — $15; Лідія і Микола Бульби — $10.

На ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ: Осип і Надія Німиловичі — $20.

На УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: Зиновій і Оксана Яримовичі — $50; д-р Ярослав і Марта Яримовичі — $50; Маркіян і Люба Онуферко — $25; Микола і Христина Турченюки — $25; Володимир і Дарія Яримовичі — $25; Катерина і Віра Паки — $20; Юліян і Олена Головчаки — $20; Микола і Марія Касіяни — $10.

На ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ „НАШЕ ЖИТТЯ": Зенон і Лариса Шпони — $40.

На ТОВАРИСТВО „СВЯТА СОФІЯ": д-р Мирослав і Марія Лабуньки — $25.

На ЦЕРКВУ ЦАРЯ-ХРИСТА: Марта Тарнавська — $100.

На ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖБИ В УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ: Зенон і Христина Дольницькі, Наталія Єреґа, Ярослав Звир-Лободич, Микола і Марія Касіяни, Олена Кульчицька, Родина Макухів, Джан і Стелла Пташинські, д-р Володимир Пушкар, д-р Андрій і Марія Сенковські, Ірена Стерчо, Марта Турчин, Зенон і д-р Татяна Цісики, Володимир і Олена Шиприкевичі, Галина Чайковська.

Бажаємо відмітити також ДОДАТКОВІ ДАТКИ в пам'ять померлої 22-го жовтня 1988 року нашої Мами, Бабуні і Прабабуні ІРЕНИ СЕНКОВСЬКОЇ:

На УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: Олександр і Евгенія Зілинські — $100

На РАДІОПРОГРАМУ „ГОЛОС МИРЯН": д-р Мирослав і Марія Лабуньки — $25; Олена Кульчицька — $25

На ЦЕРКВУ ЦАРЯ ХРИСТА: д-р Теодозій Сенковський — $100.

На ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖБИ: Ярослава Збир-Лободич — $10.

Щоб утривалити пам'ять про наших Покійних, родини Тарнавських (д-р Остап і Марта Тарнавські, Марко та Ія Лабунька Тарнавські та д-р Максим і Уляна Пасічник Тарнавські) складають $5.000 ДОЛЯРІВ НА ФОНД НАГОРОДИ ІМЕНИ ТЕОДОЗІЯ ТА ІРЕНИ СЕНКОВСЬКИХ при Гарвардському університеті. Проценти із цього фонду будуть кожного року виплачуватися студентові Літньої Школи Гарвардського університету як нагорода за успіхи в українознавчих дисциплінах.

МАРТА ТАРНАВСЬКА, дочка

ЗА СПОКІЙ ДУШ
моїх Дорогих БРАТІВ

Богдана Ґоцького,

помер 1987 р., Польща
і

Ярослава (Славка) Ґоцького,

помер 1989 р. в Лондоні, Англія
відправиться

СЛУЖБА БОЖА

26-го травня 1989 р. о год. 7:30 рано
в церкві св. Константина, Міннеаполіс, Мн.

Про молитви просять:
сестра — ОЛЕНА БЕРЕЗЮК з дітьми МАРТОЮ й зятем НАПОЛЕОНОМ де ҐАРСІЯ

Головна Управа Карпатського Союзу

в глибокому смутку повідомляє своїх Членів, Прихильників та Українське Громадянство,
що дня 4-го квітня 1989 р. після тяжкої і довгої хвороби в лікарні в Кошицях відійшов у Вічність наш Земляк

сл. п.

ІВАН ШПОНТАК

Майор УПА

Св. п. Покійний народжений в селі Вовкове, Карпатська Україна, колишній учитель в Карпатській Україні, член Карпатської Січі, довголітній в'язень — 25 літ — чехо-словацьких та польських тюрем.

Карпатський Союз, Інк.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

За бл. п. Любу Татомир
були відправлені дві ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
і в її пам'ять

на журнал пластового юнацтва „Юнак" $30.00
на УОКЦентр у Філядельфії 50.00

зложили: д-р РОМАН з дружиною ЛЮБОЮ ЛУКАСЕВИЧ, синами АНДРІЙКОМ і АДРІЯНКОМ і ЗЕНОВІЯ ПИРІҐ

ПАНАХИДА і ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
св. п. д-ра мед.

СТЕПАНА БАНАХА

вудбулося в суботу, 6-го травня 1989 року
на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Складаю щиру подяку о. Павлові Лабінському та дякові М. Захаркові за відправу Панахиди та за посвячення пам'ятника.

Спеціяльна подяка інж. арх. Романові Яцушкові за мистецький проєкт пам'ятника.

Моя щира подяка всім присутнім, що взяли участь у Панахиді і посвяченні пам'ятника.

Дружина — МЕЛЯНІЯ

Вияснення у справі...

(Закінчення зі стор. 1)

Церкви, навіть до кардиналів. Вийняток для цієї провізії становлять Святіший Отець і Патріярхи Східніх Церков. Оскільки становище Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви є рівнозначне Патріярхові, — він рівнож виключений з цієї провізії.

7. Під сучасну пору прийнято в поступуванні Святого **Престолу призначувати підставленому єпископові** титул своєї колишньої дієцезії. Тобто колишній єпископ..." Відставлений єпископ має рівнож право осідку у власній дієцезії і має бути забезпеченим влаштуванням, які відповідають становищу, яке він посідав, як і відповідними засобами життя.

8. Резигнація Високопреосвященнішого Ізидора Борецького, єпископа Торонто від 1948 року була широко дискутована у пресі. У **листі, датованому 3-го квітня 1989 року, Єпископ Ізи**дор, який недавно закінчив 78 років життя, представив звичайного листа резигнації Святішому Отцеві. На прохання Папи Івана Павла II прийнята процедура представлення листів була відкладена на пізніше, так що Єпископ Борецький міг активно включитися у святкування українського християнства і мати можливість відсвяткувати свій золотий ювілей, як і 40-ліття єпископської хіротонії, обидві річниці, які припали у 1988 році.

9. Резигнація Єпископа Борецького не має будь-якого причинного пов'язання з іншими справами чи подіями, які мали місце в минулому році, про які писала преса. Інші українські католицькі єпископи, закінчуючи 75 років життя, представляли свої резигнації. **Така сама чемність Папи,** виказана Єпископові Борецькому була також виказана їм, з нагоди святкування Тисячоліття українського християнства.

10. Синод Українських Католицьких Єпископів, у згоді з законом в силі під сучасну пору для Східніх Католицьких Церков, може прямо вибирати або назначувати нових єпископів внутрі традиційної території нашої Церкви в Україні, на будь-які місця, звільнені від єпископів через їхні резигнації. Такі назначування для нашої Церкви в діяспорі, одначе, є зарезервовані Святішому Отцеві. Від 1980 року Папа Іван Павло II визначував тільки українських католицьких єпископів з листи кандидатів **представлених йому Синодом** українських владик.

11. Президія Синоду Українських Єпископів, під предсідництвом Його блаженства, Мирослава Івана, на своїй останній зустрічі 13-го квітня 1989 року формально подала прохання Святішому Отцеві дати своє благословення на скликання наступного Синоду **Українських Єпископів в** місяці жовтні 1989 року в Римі. Важливою справою на порядку нарад буде оцінка кандидатів в єпископський сан, як і представлення їхніх імен до якої-небудь іншої листи імен, що вже є на руках Найвищого Архиєрея.

БІЛЯ ЄРЕВАНСЬКОГО сховища старовинних рукописів Матенадаран відбулася демонстрація протесту, в якій взяли участь понад 40,000 осіб. Демонстранти вимагали негайного звільнення заарештованих членів Карабахського комітету та інших правозахисників. Ті, що виступали на мітингу, вимагали негайного скликання Верховної Ради республіки і прийняття рішення про долю Нагірного Карабаху ще до 25-го травня, коли у Москві відкриється перше засідання З'їзду народних депутатів.

Д-р Г. Грабович...

(Закінчення зі стор. 1)

річчя, тобто творчість, Т. Шевченка і доба українського романтизму, і XX сторіччя, де увагу вченого привертає головно поезія. Праці проф. Грабовича появлялись у численних наукових публікаціях та видавництвах, в тому і в журналі УНІГУ „Гарвардські Студії Українознавства".

Праці проф. Грабовича друкувалися не лише на Заході, але й у Польщі, наприклад у престижевому журналі „Pamiętnik Literacki", в СССР та в Україні, наприклад, у журналах „Радянське Літературознавство" та „Всесвіт". Проф. Грабович тепер працює над книжкою, в якій порівнюється сприйняття Шевченка українським суспільством і Міцкевича польським, а також над збіркою нарисів про самозображення Шевченка в його творах.

Як голова слов'янського відділу у Гарварді проф. Грабович започаткував програму наукового співробітництва і симпозіюмів з Академією Наук УССР. Це він здійснив, отримавши підтримку від Ради в справах наукових вимін і Американської ради наукових товариств. Перший такий симпозіюм, присвячений українській літературі, відбувся у Гарвардському університеті у січні 1987 року і включав участь американських науковців та делеґації київських вчених. Проф. Грабович очолював групу американських україністів на другому симпозіюмі у Києві та Львові у червні 1988 року, а тепер займається підготовою третього такого симпозіюму, запланованого у Гарварді на осінь ц.р. Проф. Грабович також бере участь у міжнародному русі славістів. Він є членом виконавчої ради Американського комітету вивчення і ширення слов'янських культур, а у грудні минулого року був обраний головою Американського комітету славістів.

Висловлюючись з нагоди обрання його директором, проф. Грабович відзначив, що на найближчий час він передбачає два головні напрями діяльности інституту. З одного боку, це продовження і скріплення різних довготривалих програм, що їх провадить інститут. Серед них авторитетний у міжнародних наукових колах журнал „Гарвардські Студії Українознавства", різноманітна за змістом серія монографій УНІГУ, здійснення Гарвардського Проєкту Тисячоліття, особливо публікування оригінальних текстів і перекладів у „Гарвардській Бібліотеці Давнього Українського Письменства". З другого боку, потрібні і нові ініціятиви. Великий науковий капітал, нагромаджений гарвардською україністикою, тепер може бути використаний для дальшої активізації українознавчих дисциплін як у ЗСА, так і на міжнародному форумі. Якщо на початкових етапах праці Українського Гарварду слушно зосереджено увагу дослідників на давніших часах, на архівну працю та документацію, що забезпечило глибоке закорінення українознавчих студій в Америці, то тепер можна зосередити фокус праці частіше і на XIX і XX століття, на які припадає час формування модерної української нації. Тут дуже багато залишається зробити і, в той же час у цій ділянці є широкі можливості, щоб включати до співпраці американських славістів, істориків Східньої Европи та інших фахівців, щоб в чужих наукових середовищах збільшити зацікавлення і знання про сучасну Україну.

Тому важливою складовою частиною роботи Інституту буде дальший розвиток співпраці з усіма науковими інституціями світу, в тому і доступ до людських і матеріяльних ресурсів України. Враховуючи стаґнацію і придушення української науки у СССР в минулому та теперішній клімат реформ, на Інститут припадає завдання допомогти підсилити рівень українознавчої науки в Україні. В тій цілі весною ц.р. передбачається офіційне проголошення Міжнародної асоціяції україністів, у якій братиме участь УНІГУ. Це один з важливих кроків, що забезпечить постійний розвиток і життєздатність українознавчих досліджень. Тим самим відкриваються нові перспективи і постають нові завдання не лише перед науковим світом, але й перед ширшою українською громадою на рідних землях і в діяспорі.

„Ослав'яни" у Баффало

В середу, 19-го квітня, ми мали нагоду бачити український ансамбль „Ослав'яни" з етнічно-української території Польщі. Дуже добре, що вони стараються передати народне мистецтво цілої України. Наче лентою пересувалися на сцені образи з усіх частин нашої батьківщини. Ми побували в той день серед бойків, лемків, у Закарпатті, Пряшівщині, Гуцульщині, Галичині, Поділлі, Волині, побачили українські народні танки різних реґіонів, почули народні пісні.

Сцена була відкрита цілий час і їхні виступи зачіплювалися один за другим, без перерви (крім однієї, що розділяла дві частини). Зміни в костюмах, які, до речі, вказували на їх фінансову неспроможність, були мінімальні — я б сказала, тільки для підкреслення найважнішого: зміни спідниць на джерги, віночки на хусточки, постоли на чобітки, і це тільки тоді, як дозволяв на те час.

Як підкреслив конферансьє, це була сама сільська молодь. Дівчата молоденькі, свіжі, як квіти на весні — хлопці також, як вибрані. Вони показали нам чисте народне мистецтво в мистецькому укладі, але без жодних дешевих ефектів. Притаманна українському селу скромність просто вражала, а при тому рухливість і надзвичайна прецизія. Хореограф Євген Могила, душа цілого ансамблю талановито малював образи.

Великою несподіванкою був скрипаль Едуард Данчишин, віртуоз. Його скрипка передала пісню жайворонка із запису молдавських циган, при акомпаньяменті акордеону і контрабасу, просто неймовірно захоплююче.

Те саме було з другою точкою Данчишина „Ой закувала та сива зозуля" (перекликування зозуль — скрипка з акордеоном), а на їх тлі дует двох сільських дівчат наче переніс нас у рідне село. Оркестра давала тло, підкреслюючи характер дійсного фолкльору, зв'язуючи все в одну цілість.

Виступ „Ослав'ян" був дуже успішною імпрезою, і лишається нам тільки побажати їм успіхів і надальше. А українському Суспільно-Культурному Товариству і його голові Євгенові Кохановi належиться від нас подяка за підтримку українського мистецького життя в Польщі, з якого ми вже бачили три ансамблі: „Журавлі", „Лемковина" і „Ослав'яни" і всі вони на високому мистецькому рівні, хоч кожний іншого характеру.

Ірена Лаврівська

Семеро учнів...

(Закінчення зі стор. 1)

Абітурієнти Школи Українознавства ОУА „Самопоміч" в Ню Йорку (зліва): Ксеня Пясецька, Таня Драган, Магда Гойдиш, Галя Кузишин, Ярина Ференцевич, Ліза Сонна, Петро Содоль.

ту в одному з етапів їхнього ще так приманливого і невідомого майбутнього. Однак, як заразом і прикро, що з такої великої громади їх тільки семеро.

Коло 3-ої години по полудні здавку всіх предметів закінчено, а тоді зійшлися всі до одної кімнати, щоб у присутності членів іспитової комісії, батьків і гостей чекати проголошення вислідів. Голова іспитової комісії д-р О. Лужницький проголосив висліди іспитів, побажав абітурієнтам всього добра в майбутньому і закликав їх продовжувати вже набуте знання українознавства. З сьогоднішніми успіхами абітурієнтів привітала в імені учителів директор школи О.Кекіш, бажаючи їм надальше зростати в своїй українській національній свідомості на користь своєї громади. Читаючи скажете — ще одна матура в школі українознавства! Це правда, але чи в той сам час ми застановимося на скільки таких матур можна розраховувати в майбутньому? А варто було б усім провідникам і цілій громаді над цим питанням застановитися, бо ж саме ці абітурієнти

Підготовляються до іспиту Таня Драган і Петро Содоль.

шкіл українознавства, це ж майбутня зміна, але їх з року на рік меншає.

Абітурієнти, мабуть, були найбільше раді тим що вже все поза ними, все ж таки не забули ні абітурієнти, ані їхні батьки подякувати учителям за їхні труди впродовж років. Підходили одинцем й дякували за все, а зокрема і в першу чергу за „терпеливість і вирозуміння" та все інше поміж тим.

Вручення матуральних дипломів відбудеться на спільному вечорі випускників шкіл українознавства метрополії Ню Йорку та околиці в суботу, 10-го червня ц.р. в Домі Української Культури при українській православній церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку.

Віра...

(Закінчення зі стор. 2)

Отже релігійно-церковна проблематика не така проста, якби на перший погляд здавалося. Це цілий спліт складних елементів природного й надприродного характеру. Одним із атрибутів українства є саме віра, релігійність та приналежність до однієї з українських Церков. В нас національні й релігійні елементи так тісно зі собою пов'язані, так нерозривно сплетені, що не можна уявити собі повновартного українця, який був би невіруючий і не приналежав до національної характером Церкви, як видимої Божої установи на землі. Так визначив ідеал української людини I Світовий Конґрес Вільних Українців в оформленні нашим мислителем, д-ром Миколою Шлемкевичем.

Це бачимо на прикладі деяких наших раніших еміґрантів, які втратили всякий зв'язок із українством, забули рідну мову, звичаї, традиції, знання про Україну, одначе далі приналежать до своєї Церкви, яка для них є єдиною ланкою, яка тримає їх при рідній стихії. Теж різні наші національно неосвідомлені парості — русини, руснаки, мадярони, „польські лемки", „лемківські лемки" приналежать до рідної Церкви, яка підсвідомо тримає їх при материку і з ходом часу стане помостом, що приведе їх до повного національного освідомлення. Бо в бездержавному статусі українського народу Церква, це суроґат державности, це вісь, довкола якої обертається українство. І в тому лежить причина панічного страху російсько-совєтського режиму перед нашою Церквою. Тепер, коли заіснували більш сприятливі умови варто подумати теж про відродження й віднову свободи совісти в дусі християнської моралі, віри й релігійности.

Віра, релігія, церковна приналежність, це питання сумління людини, це справа делікатна, інтимна та дуже особиста, її не вільно нікому накидати, але треба до неї тактовно спрямовувати. Кожна людська істота має відчути її інстиктовно. Без згаданих притаманностей немає повновартного українця. Щоб стати ним, треба почувати себе невід'ємною, вdespite вирослою в організм спільноти частиною, пов'язаною з цілістю незримими вузлами, які єднають націю в одно не тільки кровне, але й духове ціле. Це значить жити ідеалами, прагненнями і змаганнями даної спільноти, це значить відчувати її інтереси й національну рацію, це боротися за ці вартості й у їх ім'я перемагати.

Актом Переяславської угоди ми самі себе позбавили державности, ми з власної вини не вибороли втраченої незалежности в 1920-их роках, бо дали себе обманути міражем „загірньої комуни", по якій „залишився сизий димок на обрії неба", ми, вислуговуючися окупантові, позбавили себе національної свідомости, чести й гідности, ми допустили до мововбивства й мовосамогубства, задушивши власними руками рідну дитину-мову на батьківщині та на поселеннях. Окупанти присвоїли собі частину нашої історії, пограбували скарби нашої культури, мистецтва, літератури, експлуатують наші матеріяльні й природні багатства, нас розпинають за любов до батьківщини й народу, ми частинно під тиском ворога, частинно добровільно втрачаємо невід'ємний складник нашого національного „я" — віру й релігію. Як втратимо цей безцінний скарб, що відрізняє людину від тваринного світу й від мертвої природи, то залишиться в нас тільки тлінне тіло, фізична, бездушна частина людської істоти, перестанемо бути за словами І. Франка „цілим чоловіком".

Приходиться шкодувати, що слова Блаженнішого Мстислава пройшли мимо. Справа набирає першорядної вагомости, а її занедбання може призвести до катастрофічних наслідків, як це сталося з втратою рідної мови. В щоденних турботах ми не зауважили її поступового нидіння. Ми починаємо бити в дзвін дещо запізно. Незабаром така доля може стрінути нашу найціннішу духовну вартість, бо, втративши віру, релігійність і Церкву, залишимося фізичним організмом без душі й серця, станемо череп'яною посудиною, в якій немає животворної, цілющої води, яка загасила б спрагу мандрівника в пустелі, чи, як висловився поет, будемо „церквою, в якій немає Бога"...